

Presidentval: att tillsätta valnämnder och valbestyrelse

STST 27.11.2023 § 319
517/00.00.00/2023

Beredning

Förvaltningsdirektör Elina Amnell-Holzhäuser

Presidentvalets egentliga valdag är söndag 28.1.2024 och förhandsröstningen förrättas i hemlandet 17.1–23.1.2024. Valdagen för det eventuella andra valet är 11.2.2024 och förhandsröstningen förrättas i hemlandet 31.1–6.2.2024.

I 15 § i vallagen stiftas det bland annat om att kommunstyrelsen i god tid före val ska tillsätta:

1) för varje röstningsområde en valnämnd, som består av ordförande, vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare, dock minst tre

2) för förhandsröstning som verkställs i anstalter en eller flera valbestyrelser, som består av ordförande, vice ordförande och en annan medlem samt ett behövligt antal ersättare, dock minst tre

Såväl valnämndens och valbestyrelsens medlemmar som deras ersättare ska i den utsträckning det är möjligt företräda de i partiregistret antecknade partier som vid föregående riksdagsval ställt upp kandidater i valkretsen i fråga. Valnämndens ersättare och valbestyrelsens ersättare ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. Valnämndernas och valbestyrelsernas ordförandes och vice ordförandes namn och kontaktinformation ska meddelas den kommunala centralvalnämnden.

I riksdagsvalet 2023 ställde följande i partiregistret antecknade partier upp kandidater i Nylands valkrets: Feministiska partiet r.p., Djurrättspartiet r.p., Blåsvarta rörelsen r.p., Samlingspartiet r.p., Medborgarförbundet r.p., Vänsterförbundet r.p., Vänsterförbundet r.p., Rörelse.nu r.p., Kristdemokraterna i Finland (KD) r.p., Gröna förbundet r.p., Finlands Socialdemokratiska Parti r.p., Makten tillhör folket r.p., Liberalpartiet – Frihet att välja r.p., Sannfinländarna r.p., Piratpartiet r.p., Korjausliike r.p., Centern i Finland r.p., Svenska folkpartiet i Finland r.p., Finska Folket Först r.p., Kristall Parti r.p., Frihetsalliansen r.p. och Finlands Kommunistiska Parti r.p.

Ett förhandlingsmöte mellan de registrerade partierna om tillsättande av valnämnder hölls 24.10.2023 på Societetshuset i Lovisa stad. Kungörelsen om kallelsen publicerades 12.10.2023 och den var framlagd i det allmänna datanätet ända till 24.10.2024.

Valnämndernas och valbestyrelsens arbete

Valnämnden och valbestyrelsen är behöriga då de har tre medlemmar.

Lovisa stad har 14 röstningsområden, för vilka var och en väljs en valnämnd, i vilken hör ordförande, vice ordförande och tre andra medlemmar. I regel har fem ersättare föreslagits till valnämnderna, med undantag av röstningsområdena 005 (Skinnarby) och 006 (Hardom) tre.

Valnämnderna sköter röstningen och den preliminära rösträkningen under den egentliga valdagen för presidentvalet 28.1.2024 och röstningen och den preliminära rösträkningen under valdagen för ett eventuellt andra val 11.2.2024. Valnämnderna sammanträder med ersättare under valdagen.

Valbestyrelsen förrättar anstaltsröstningarna, alltså ska dess medlemmar och ersättare ha möjlighet att arbeta under tjänstetid.

Behörighet och jäv för valnämndens och valbestyrelsens medlemmar och ersättare

Enligt 9 a § i vallagen ska valmyndigheterna sköta sitt uppdrag opartiskt. Den ovannämnda allmänna bestämmelsen omfattar alla valmyndigheter, så som valnämnden och valbestyrelsen.

Valnämnden

Behörighet: Medlemmarna och ersättarna ska enligt kommunallagen vara valbara för ett kommunalt förtroendeorgan. Dessutom ska såväl medlemmarna och ersättarna representera de partier som i föregående riksdagsval (2023) ställde upp kandidater i den valkrets till vilken kommunen hör. En kandidat i valet kan inte vara medlem eller ersättare. Justitieministeriet fäster kommunernas uppmärksamhet vid att ordalydelsen i 15 § 2 momentet i vallagen ”den utsträckning det är möjligt” också kan tillämpas så att om partierna trots begäran som framförts dem inte utnämner tillräckligt med kandidater till valnämnderna kan även andra personer som är valbara till kommunala förtroendeorgan utses till medlemmar.

Jäv: Jävighetsbestämmelserna i förvaltningslagen tillämpas inte på valnämndens verksamhet. Detta innebär att den som utsetts till medlem eller ersättare kan arbeta i valnämndens alla uppgifter, dock med ett undantag: valnämndens medlem som är make, maka, barn, syskon eller förälder till kandidat får inte vara valbiträde som avses i 73 § 2 momentet i vallagen.

Valbestyrelsen

Behörighet: Medlemmarna och ersättarna ska enligt kommunallagen vara valbara för ett kommunalt förtroendeorgan. Dessutom ska såväl medlemmarna och ersättarna representera de partier som i föregående riksdagsval (2023) ställde upp kandidater i den valkrets till vilken kommunen hör. En kandidat i valet kan inte vara medlem eller ersättare. Justitieministeriet fäster kommunernas uppmärksamhet vid att ordalydelsen i 15 § 2 momentet i vallagen ”den utsträckning det är möjligt” också kan tillämpas så att om partierna trots begäran som framförts dem inte utnämner tillräckligt med kandidater till valbestyrelsen kan även andra personer som är valbara till kommunala förtroendeorgan utses till medlemmar.

Jäv: Jävighetsbestämmelserna i förvaltningslagen tillämpas inte på valbestyrelsens verksamhet. Detta innebär att den som utsetts till medlem eller ersättare kan arbeta i valbestyrelsens alla uppgifter.

Tillsättande av valmyndigheter

Enligt 4 a § i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män ska i kommunala organ kvinnor och män vara representerade till minst 40 procent vardera.

Valnämndens och valbestyrelsens medlemmars och ersättares arvoden är preciserade i 170 § i stadens förvaltningsstadga.

Justitieministeriet gav anvisningar till kommunerna 2.6.2023, SR/17100/2023, att kommunens centralvalnämnd ska utbilda, handleda och ge råd till kommunens övriga valmyndigheter, inklusive valnämnderna och valbestyrelsen, så att dessa avklarar de uppgifter som hör till dem. Centralvalnämnden kan använda som utbildningsmaterial till exempel justitieministeriets webbutbildning, valanvisningarna och VAT-anvisningarna: I Lovisa ordnas stadens egen utbildning för valnämnderna och valbestyrelsen i januari 2024 under en tidpunkt som separat meddelas till valnämndernas och valbestyrelsens medlemmar och ersättare. Dessutom hör till medlemmarnas och ersättarnas uppgifter självständig webbutbildning och orientering i valanvisningarna och VAT-anvisningarna.

Bilaga nr 2:

Fullmäktigegruppernas förslag till sammansättning av valnämnderna och valbestyrelsen

Förteckning över röstningsplatser

Föredragning

Stadsdirektör Jan D. Oker-Blom

Förslag

Stadsstyrelsen beslutar för presidentvalet 2024 att

1. tillsätta valnämnder för röstningsområdena:

001 Lovisa centrum (Lovisavikens skola)

002 Harjurinne (Harjurinteen koulu)

003 Valkom (Valkom allaktivitetshus)

004 Märlox (tidigare Vägglösa verkstadens lokaler)

005 Skinnarby (Bygdegården)

006 Hardom (Kuggom traditionscentrum)

007 Pernå kyrkby (Höganås)

008 Forsby (Forsby skolcentrum)

009 Isnäs (Isnäsin koulu)

010 Sarvsalö (Byagård)

011 Strömfors norra (Lantmannagilleshuset i Svenskby)

012 Strömfors kyrkby (Kylis, tidigare biblioteket)

013 Strömfors södra (Tessjö bibliotek)

014 Liljendal (biblioteket)

2. välja till var och en valnämnd ordförande, vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare (minst tre).

3. tillsätta för förhandsröstningen som förrättas på anstalter en valbestyrelse och välja till den ordförande, vice ordförande och en annan medlem samt ett behövligt antal ersättare (minst tre).

4. sätta valnämndernas och valbestyrelsens ersättare i den ordning enligt vilken de kommer i medlemmarnas ställe.

Behandling

Stadsstyrelsen beslutade att Lotte-Marie Stenman är protokolljusterare i det här ärendet i stället för Agneta Alm.

Stadsstyrelsen behandlade de bifogade sammansättningarna för valnämnderna och valbestyrelsen en åt gången på följande sätt:

Valnämnd 1 (Lovisa centrum):

Ledamot Irene Malmberg anmälde jäv och var frånvarande från sammanträdet klockan 18.09–18.14. Godkändes enligt bilagan.

Valnämnd 2 (Harjurinne):
Godkändes enligt bilagan.

Valnämnd 3 (Valkom):
Godkändes enligt bilagan.

Valnämnd 4 (Märlax):
Godkändes enligt bilagan.

Valnämnd 5 (Skinnarby):
Godkändes enligt bilagan.

Valnämnd 6 (Hardom):
Godkändes enligt bilagan.

Valnämnd 7 (Pernå kyrkby):
Godkändes enligt bilagan.

Valnämnd 8 (Forsby):
Godkändes enligt bilagan.

Valnämnd 9 (Isnäs):
Godkändes enligt bilagan.

Valnämnd 10 (Sarvsalö):
Godkändes enligt bilagan.

Valnämnd 11 (Strömfors norra):
Godkändes enligt bilagan.

Valnämnd 12 (Strömfors kyrkby):
Jari Kekkonen anmälde jäv och var frånvarande från sammanträde klockan 18.17–18.19.
Godkändes enligt bilagan.

Valnämnd 12 (Strömfors södra):
Godkändes enligt bilagan.

Valnämnd 14 (Liljendal):
Namnet på Anders Johansson, som föreslås som ersättare, korrigerades enhälligt till Anders Johanson.
Godkändes enligt bilagan.

Valbestyrelsen:
Agneta Alm och Jari Kekkonen anmälde jäv och var frånvarande från sammanträdet klockan 18.20–18.21. Godkändes enligt bilagan.

Beslut

Stadsstyrelsen beslutade för presidentvalet 2024 att:

– tillsätta valnämnder för de 14 röstningsområdena

– välja i enlighet med bilagan till var och en valnämnd ordförande, vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare

– tillsätta i enlighet med bilagan för förhandsröstningen på anstalter en valbestyrelse och välja till den ordförande, vice ordförande och en annan

medlem samt ett behövt antal ersättare

– sätta valnämndernas och valbestyrelsens ersättare i den ordning enligt vilken de kommer i medlemmarnas ställe.